

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel.: 210 310 585
E-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz

Důvěra v evropské a mezinárodní instituce – duben 2015

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v15-04</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>4. – 13. 4. 2015</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraje (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1011</i>
Počet tazatelů:	<i>235</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování PAPI a CAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PM.162, PM.65</i>
Zveřejněno dne:	<i>4. května 2015</i>
Zpracoval:	<i>Naděžda Čadová</i>

Do dubnového šetření CVVM byly zařazeny otázky týkající se důvěry občanů v mezinárodní instituce a instituce Evropské unie. Kromě důvěry v Evropskou unii jako celek byla předmětem dotazování také důvěra občanů jednotlivým institucím EU, a to Evropské komisi, Evropskému parlamentu, předsedovi Evropské rady (tzv. prezidentovi Evropské unie) a představitelce pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (tzv. ministryni zahraničí EU). Šetření zahrnovalo rovněž otázky týkající se důvěry občanů k Severoatlantické alianci a k Organizaci spojených národů.

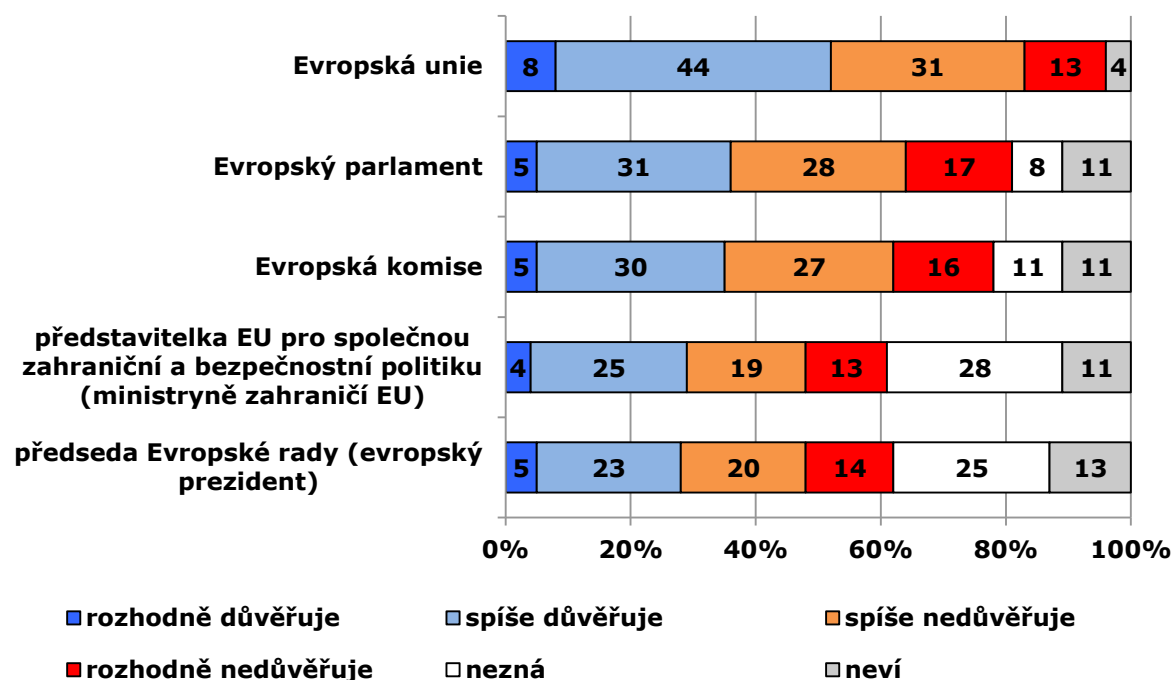
Jak ukazuje graf 1, Evropské unii důvěřuje nadpoloviční většina českých občanů (52 %), zatímco více než dvě pětiny (44 %) vůči Evropské unii cítí menší či větší nedůvěru. Ve srovnání s Evropskou unií je důvěra Evropskému

parlamentu a Evropské komisi zřetelně nižší. Hodnocení těchto dvou institucí je přitom zhruba stejné – Evropskému parlamentu důvěřuje 36 % dotázaných a Evropské komisi 35 %, převažuje zde nedůvěra nad důvěrou. Nedůvěru oběma institucím vyslovily více než dvě pětiny respondentů – 45 % českých občanů nedůvěřuje Evropskému parlamentu, 43 % Evropské komisi. V případě obou institucí přibližně pětina dotázaných uvedla, že danou instituci nezná nebo neví, zda ji považovat za důvěryhodnou nebo ne.

Vyjadřování důvěry evropskému prezidentovi a ministryni zahraničí je ovlivněno skutečností, že přibližně čtvrtina populace (25 %, resp. 28 %) tyto evropské představitele nezná a další více než desetina dotázaných na otázku nedokázala odpovědět a zvolila proto odpověď „nevím“. To vypovídá o tom, že obě instituce, resp. posty, a jejich držitelé jsou českým občanům známy méně, než by odpovídalo jejich významu. Mezi těmi, kdo vyjádřili svůj názor, nicméně v obou případech celkově mírně převažuje nedůvěra nad důvěrou. Evropské ministryni zahraničí důvěřuje 29 % českých občanů, nedůvěru pociťuje 32 %. Evropskému prezidentovi celkově svoji důvěru vyjádřilo 28 % dotázaných, 34 % dotázaných naopak vyslovilo nedůvěru.

Graf 1: Důvěra institucím EU¹

Pozn.: Položky v grafu jsou seřazeny podle součtu odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 4. – 13. 4. 2015, 1011 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

¹ Znění otázky: „Řekněte mi, prosím, důvěřujete: a) Evropské unii, b) Evropské komisi, c) Evropskému parlamentu, d) předsedovi Evropské rady, takzvanému evropskému prezidentovi, e) představitelce EU pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (ministryni zahraničí EU)?“ Varianty odpovědi: rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje, nezná.

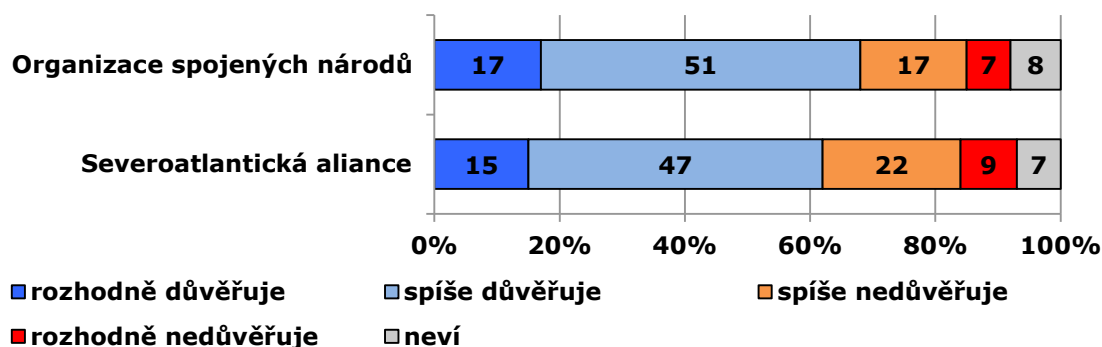
Tabulka 1: Důvěra institucím EU (časové srovnání v %)

rok	03	04	04	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15
měsíc	XI	III	V	XI	II	IX	II	II	II	IV	IV	IV	IV	IV	IV
Evropská unie	57	57	64	55	56	58	50	55	60	55	52	40	45	49	52
Evropský parlament	42	-	49	44	-	-	-	-	44	39	34	30	30	36	36
Evropská komise	39	-	46	41	-	-	-	-	40	38	34	28	30	34	35
Ministryně zahraničí EU	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25	29	21	24	27	29
Evropský prezident	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	27	22	25	29	28

Pozn.: Hodnoty v tabulce jsou součtem odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Z tabulky 1 je zřejmé, že se postupně mění trend snižování důvěry k EU, Evropskému parlamentu, Evropské komisi, evropskému prezidentovi a ministryni zahraničí EU, ke kterému docházelo v letech 2009 až 2012. V letech 2013 a 2014 byl pokles z minulých let zastaven a došlo k opětovnému nárůstu důvěry ke všem sledovaným evropským institucím. V aktuálním výzkumu mírně vzrostla pouze důvěra v Evropskou unii jako celek, ale i zde je rozdíl na hranici statistické významnosti. Důvěra českých občanů k dalším sledovaným evropským institucím se oproti loňskému šetření prakticky nezměnila.

Graf 2: Důvěra OSN a NATO²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 4. – 13. 4. 2015, 1011 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

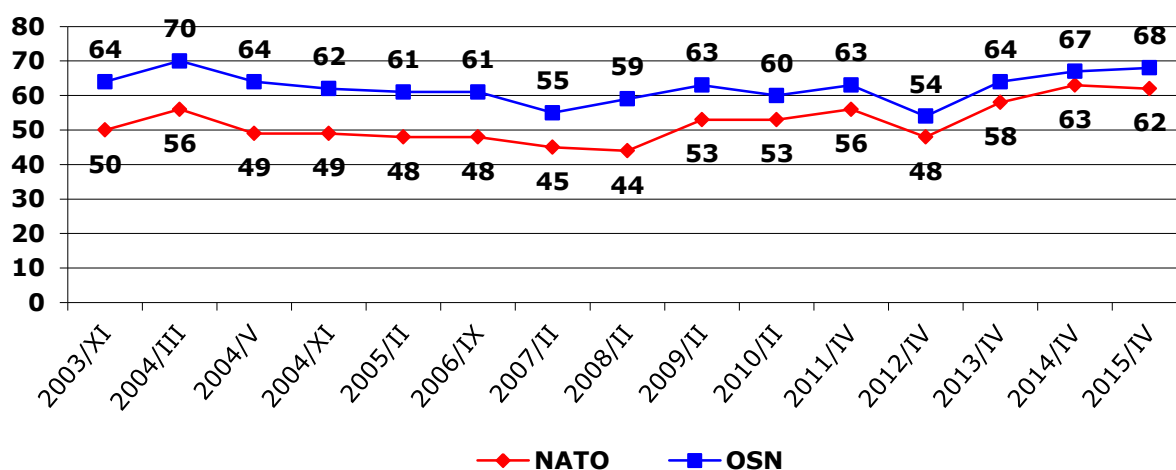
Z grafu 2 vyplývá, že důvěra v OSN je o něco vyšší než důvěra v NATO. OSN vyjádřilo důvěru celkem 68 % dotázaných, 24 % pociťuje nedůvěru. NATO má důvěru 62 % obyvatel ČR, této organizaci naopak nedůvěřuje 31 % českých občanů. U obou institucí se obdobně necelá desetina (8 %, respektive 7 %)

² Znění otázky: „Důvěřujete či nedůvěřujete: b) Severoatlantické alianci (NATO), c) Organizaci spojených národů (OSN)?“ Varianty odpovědi: rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje.

oslovených k položené otázce nedokázala vyjádřit a zvolila proto odpověď „nevím“.

Po celou dobu sledování (viz graf 3) je patrná vyšší důvěra k OSN oproti NATO, což může způsobovat vnímání těchto institucí, kdy NATO je považováno především za vojenskou organizaci. Časové srovnání v grafu 3 ilustruje trend zvyšování důvěry k OSN a NATO v letech 2012 až 2014. V aktuálním šetření nedošlo oproti předchozímu roku k žádné statisticky významné změně a zdá se tak, že růst důvěry, patrný jak u evropských institucí, tak u OSN a NATO v minulých letech, se v současnosti zastavil. Důvěra oběma organizacím se ale drží na vysoké úrovni, když Severoatlantická aliance dosuje v posledních 2 letech nejlepšího hodnocení za celé období měření důvěry, tj. od roku 2003, OSN v současnosti důvěřuje nejvíce lidí od května 2004.

Graf 3: Důvěra OSN a NATO - časové srovnání v %

Pozn.: Hodnoty v grafu jsou součtem odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Důvěra občanů ke všem mezinárodním a evropským institucím spolu velmi silně koreluje. Lidé, kteří důvěřují OSN a NATO, výrazně častěji vyjadřují důvěru také Evropské unii a dalším evropským institucím. Z hlediska sociodemografických charakteristik populace vyjadřují důvěru všem sledovaným evropským a mezinárodním institucím statisticky významně častěji lidé deklarující dobrou životní úroveň své domácnosti. Naopak osoby deklarující špatnou životní úroveň častěji těmto institucím nedůvěřují. Mezi těmi, kteří evropským a mezinárodním institucím důvěřují, najdeme častěji studenty a lidmi, kteří se na škále politické orientace sami zařazují k pravici. Z hlediska preferované politické strany najdeme mezi resondenty věřícími mezinárodním institucím především voliče ODS, TOP 09 a ANO. Nedůvěra k těmto institucím se naopak častěji objevila u voličů KSČM, případně u nevoličů bez preferované strany. Nedůvěru OSN, NATO a Evropským institucím častěji vyjádřili lidé starší 60 let, důchodci, nezaměstnaní a ti, kteří se sami řadí na levou stranu politického spektra.